

De belangrijkste normen uit de nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit

De nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit is een samenvatting van de Kaderrichtlijn Lucht uit 1996 en de daaruit voortvloeiende 1^e, 2^e en 3^e Dochterrichtlijnen en een Beschikking van de Raad uit 1997. Zo zijn bestaande normen voor een reeks van stoffen opnieuw in samenhang vastgelegd. Ook zijn nieuwe normen geïntroduceerd voor de fijnere fractie van fijn stof (PM_{2.5}).

Hieronder staat een overzicht van de normen voor fijn stof (PM₁₀), stikstofdioxide (NO₂) (Tabel 1) en PM_{2.5} (Tabel 2) uit de nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit.

Tabel 1 Grenswaarden voor PM₁₀ en NO₂ volgens de nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit.

Grenswaarden Fijn stof (PM₁₀)

Jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³	2005 ¹⁾
Daggemiddelde concentratie ²⁾	50 µg/m ³	2005 ¹⁾

Grenswaarden stikstofdioxide (NO₂)

Jaargemiddelde concentratie	40 µg/m ³	2010 ³⁾
Uurgemiddelde concentratie ⁴⁾	200 µg/m ³	2010 ³⁾

- 1) Uitstel mogelijk tot maximaal 3 jaar na inwerkingtreding van de richtlijn (2011).
- 2) Maximaal 35 overschrijdingen zijn jaarlijks toegestaan.
- 3) Uitstel mogelijk tot maximaal 5 jaar na inwerkingtreding van de richtlijn (2015).
- 4) Maximaal 18 overschrijdingen zijn jaarlijks toegestaan.

Enkele belangrijke elementen uit de Richtlijn zijn:

Uitstel (derogatie) De nieuwe Richtlijn geeft lidstaten de mogelijkheid om later te voldoen aan grenswaarden als de betreffende lidstaten voldoende inspanning laten zien om de luchtkwaliteit te verbeteren. Voor PM₁₀ is er uitstel mogelijk tot 2011 en voor NO₂ tot 2015. De mogelijkheid tot uitstel is een versoepeling ten opzichte van de oorspronkelijke richtlijnen.

Aftrek De nieuwe richtlijn regelt expliciet de mogelijkheid tot aftrek van fijn stof afkomstig van natuurlijke bronnen bij het vaststellen van overschrijdingssituaties. Sinds 2005 wordt in Nederland de bijdrage van zeezout al buiten beschouwing gelaten bij het vaststellen van overschrijdingen van de grenswaarden voor PM₁₀ op basis van de eerdere richtlijnen.

Waar worden de normen gehandhaafd? In de nieuwe Richtlijn is een artikel opgenomen over waar de normen ter bescherming van de volksgezondheid moeten worden gehandhaafd. Handhaving hoeft niet op plaatsen waar toegang voor het algemene publiek verboden is en geen permanente bewoning is.

Tabel 2 Grenswaarden (juridisch bindend) en streefwaarden voor PM_{2.5} volgens de nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit.

Grenswaarden		
Jaargemiddelde PM _{2.5} concentratie ¹⁾	25 µg/m ³	2015
Blootstellings-concentratieverplichting ²⁾	20 µg/m ³	2015
Streefwaarden³⁾		
Gemiddelde-blootstellingsindex ⁴⁾	-15% / -20%	In 2020 t.o.v. 2010
Jaargemiddelde PM _{2.5} concentratie ⁵⁾	20 µg/m ³	2020

- 1) Geldt in 2010 al als streefwaarde.
- 2) Blootstellings-concentratieverplichting (*bcv*) in het Engels: exposure concentration obligation (*eco*). De *bcv*-norm is een grenswaarde die geldt voor de gemiddelde PM_{2.5} stadsachtergrond concentratie, en wordt bepaald als drie-jaars voortschrijdend gemiddelde over de periode 2013-2015.
- 3) In 2013 zal de Europese Commissie de streefwaarden evalueren en mogelijk omzetten in juridisch bindende grenswaarden. Ook de voortgang in het Europese bronbeleid is onderdeel van de evaluatie in 2013.
- 4) De gemiddelde-blootstellingsindex (*gbi*) wordt gebaseerd op metingen op stedelijke achtergrondlocaties. De *gbi* is de drie-jaars voortschrijdend jaargemiddelde concentratie gemiddeld over de meetpunten. Een minimum aantal meetpunten is hierbij voorgeschreven. Een blootstellings-verminderingdoelstelling (*bvd*) van 15% geldt bij een *gbi* tussen 13 en 18 µg/m³ in 2010. Als de *gbi* 18 µg/m³ of hoger is in 2010 geldt een *bvd* van 20%. De *gbi* in 2010 wordt bepaald als drie-jaars voortschrijdend gemiddelde over 2008-2010, of, als PM_{2.5} metingen voor 2008 niet beschikbaar zijn, als gemiddelde over 2009-2010 of 2009-2011.
- 5) Indicatieve grenswaarde (streefwaarde). Bij de evaluatie van de Richtlijn in 2013 wordt door de Europese Commissie bezien of de streefwaarde omgezet kan worden in een grenswaarde.

Nieuw is de aanpak bij PM_{2.5} om de gemiddelde stadsachtergrondconcentratie te beperken (met de blootstellings-concentratieverplichting) en te verminderen, met de verminderingdoelstelling van de gemiddelde-blootstellingsindex. Deze aanpak is gericht op het grootschalig terugdringen van de blootstelling van mensen aan fijn stof, in plaats van het beperken van lokale hoge concentraties langs bijvoorbeeld straten en wegen.